

Förslag till revidering och fastställelse av bolagsordningar och ägardirektiv för de kommunala bolagen.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

fastställa reviderat Gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag, reviderade bolagsordningar och att anta nya ägardirektiv för följande bolag;

Borås Stadshus AB
Borås Energi och Miljö AB
Borås Elnät AB
Borås Djurpark AB
Borås kommuns Parkerings AB
Industribyggnader i Borås AB
BoråsBorås TME AB
Akademiplatsen AB
Inkubatorn i Borås AB
AB Bostäder i Borås
Fristadbostäder AB
AB Sandhultsbostäder
AB Toarpshus
Viskaforshem AB
Eolus 6 AB

Ärendet i sin helhet

1. Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog i mars månad 2018 ett nytt gemensamt ägardirektiv för de kommunala bolagen i Borås Stad samt nya ägardirektiv för de kommunala bolagen. Dokumenten fastställdes sedermera på respektive bolags

årsstämma. Av ägardirektiven framgår att dokumenten ska fastställas på nytt eller vid behov revideras, dock senast i juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats. Dokumenten ska härefter antas på respektive bolagsstämma för att äga giltighet. I anledning härav har bolagsgruppen gått igenom samtliga ägardirektiv för de kommunala bolagen och föreslår i ärendet en del mindre justeringar och förändringar. Härutöver innehåller ärendet förslag till vissa revideringar av bolagsordningarna för de respektive bolagen.

Förslagen till ändringar består generellt av rättelser av laghänvisningar på grund av ny lag. Där så är möjligt hänvisas bara till aktuell lag och inte till specifika lagparagrafer. Detta för att undvika onödiga justeringar över tid. Denna rättelse föreslås i både ägardirektiv samt bolagsordningar. Andra förslag till ändringar avser till exempel ändringar som är gemensamma i samtliga styrdokument såsom nytt stycke om ägandeförhållanden i respektive ägardirektiv, om sättet att ange när årsstämma hålls samt förändringar av kraven på soliditet och avkastning för bolagen inför 2019. När det gäller bolagsspecifika förändringar anges detta särskilt nedan för respektive bolag.

Även vad gäller bolagsordningarna finns generella ändringsförslag. Ändringar föreslås till exempel vad gäller ägandeförhållandena, att dessa inte längre ska anges i bolagens bolagsordningar, ett förtydligande om antalet suppleanter samt en förändring av innehållet av bolagsstämmans kompetens. Slutligen föreslås att regeln om firmateckning ändras i vissa bolagsordningar, så att bolagen ges samma förutsättningar att bemyndiga annan än styrelseledamot att gemensamt teckna bolagets firma. Även vissa förändringar när det gäller de specifika bolagsordningarna föreslås. Detta redovisas särskilt för respektive bolag.

2. Bakgrund

Förändringarna i kommunallagen (KL) 2013 innebar en för Kommunstyrelsen förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala bolagen. Bland annat med anledning av den förstärkta uppsiktsplikten reviderades, under år 2014, samtliga Borås Stads styrdokument för de kommunala bolagen. I bolagsordningar och ägardirektiv intogs därmed bestämmelser som betonar Kommunstyrelsens ägarroll mot bakgrund av de nya reglerna i KL. En motsvarande komplettering gjordes i Kommunstyrelsens reglemente.

Borås Stad har härefter anpassat ägarstyrningen till de ökade lagkraven och idkar idag en ägarstyrning som till stora delar innebär att förvaltning och bolag rapporterar och ägarstyrs på liknande sätt.

Kommunstyrelsen beslutade härefter vid sammanträde den 2016-08-22, § 398, om ytterligare åtgärder för att förstärka Borås Stads ägarstyrning över de kommunala bolagen. De förbättringar som beslutades om var bland annat att skapa en bolagsgrupp på Stadsledningkansliet för hantering av de strategiska bolagsfrågorna ur ett tjänstemannaperspektiv, att utöka antalet pluppsamtal samt att förbättra budgetinstruktionerna. Därtill beslutades att ett övergripande

bolagsstyrningsdokument, gemensamt för bolagen och där ägarstyrning och ägarstrategi framgår, skulle tas fram. Sålunda beslutade kommunfullmäktige här efter, den 2018-03-22, om ett nytt gemensamt ägardirektiv för de kommunala bolagen i Borås Stad. Med förslaget till ett helt nytt gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag tydliggjordes stadens ägaridé, ägarroll och styrprocess. Därutöver anger ägardirektivet gemensamma riktlinjer, direktiv och principer för stadens bolag inom ett flertal områden. I anledning av att många bestämmelser fördes över från varje bolags specifika ägardirektiv antogs även helt nya och förkortade ägardirektiv för varje bolag.

Det framgår av ägardirektiven att dessa ska fastställas på nytt eller vid behov revideras senast i juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

3. Förslaget

Nedan redovisas förslag till revideringar av ”Gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag”, förslag till revideringar av de specifika ägardirektiven för de kommunala bolagen samt slutligen förslag till vissa justeringar av bolagsordningarna.

I bilagda styrdokument, framgår de ändringar som föreslås. Nyheter är markerade genom understrykning och är kompletterad med en **rödmarkerad** text, som anger bakgrunden till förslaget. För text som är överstruken finns beskrivet, med **rödmarkerad** text, om texten ersätts av annan text eller helt utgår med hänsyn till inaktualitet. Därutöver biläggs förslagen till nya styrdokument utan spårbara ändringar.

4. Gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag

4.1 Års- och delårsrapporter – förtydligande om innehåll

Under punkten 10 framgår vad som ska ingå i rubricerade rapporteringar. Bolaget ska bland annat lämna en redovisning av vilka stora frågor styrelsen arbetat med under perioden. För att undvika missförstånd om vilka frågor som kan anses som stora föreslås att ordet ”stora” stryks.

4.2 Övriga av fullmäktige antagna policys, program och regler

Av punkten 14 framgår vilka av Kommunfullmäktiges antagna policys, program och regler som ska gälla för kommunens bolag. Listan över dessa föreslås uppdateras utifrån aktualitet.

5. Bolagsspecifika ägardirektiv

I det följande kommenteras förslagna revideringar av bolagens specifika ägardirektiv. Under punkt 5.1 redovisas de förändringar som föreslås i samtliga ägardirektiv och under punkt 5.2 redovisas de förändringar som föreslås för respektive bolags ägardirektiv.

5.1 Gemensamma förändringar i samtliga specifika ägardirektiv

5.1.1 Ingress

Av ingressen till samtliga ägardirektiv framgår när direktivet antagits av Kommunfullmäktige samt att de härfter fastställts på årsstämman 2019. Då det bara avhålls en årsstämma per år föreslås, för enkelhetens skull, att det exakta sammanträdesdatumet utelämnas.

5.1.2 Nytt stycke om ägandeförhållanden

Ett nytt stycke har tillförts ingressen i de specifika ägardirektiven; Stycket berör de ägandeförhållanden som råder för det speciella bolaget. Stycket införs för att tydliggöra vem som äger bolaget. I en del bolagsordningar finns ägandeförhållandena inskrivet. Dessa föreslås nu raderas från de bolagsordningar där ägandeförhållandena tas upp. Se punkt 6.1 nedan.

5.1.3 Krav på soliditet och avkastning

I de specifika ägardirektiven under rubriken Krav på soliditet och avkastning framgår vilka krav ägaren ställer inför verksamhetsåret 2019. Vilka justeringar som föreslås framgår av respektive bolags ägardirektiv.

5.2 Bolagsspecifika förändringar i ägardirektiv

Förutom de gemensamma förändringarna i enlighet med punkt 4, finns behov av att göra vissa bolagsspecifika ändringar. Följande förändringar föreslås:

5.2.1 Borås Stadshus AB

I avsnittet ”Målet för bolagets verksamhet” sker en uppdatering av vilka bolag som utgör dotterbolag i stadshuskoncernen. Sålunda stryks Borås Stad Textile Fashion AB och Akademiplatsen AB tillförs.

Benämningen ”företagen” under punkt 1 i ägardirektivet föreslås ändras till benämningen ”bolagen”, för en enhetlighet.

5.2.2 Borås Energi och Miljö AB

Inga ytterligare bolagsspecifika ändringar föreslås.

5.2.3 Borås Elnät AB

Inga ytterligare bolagsspecifika ändringar föreslås.

5.2.4 Borås Djurpark AB

Avsnitt 3 "Krav på soliditet och avkastning" kompletteras med: "Bolaget ska årliga fastställa en plan för hur bolaget kan öka intäkterna med syfte att minska underskottstäckning".

5.2.5 Borås kommuns Parkerings AB

Underpunkt 1, "Målet för bolagets verksamhet", tillförs uppdraget från fullmäktige att införa fri parkering för elmopeder enligt samma regler som redan gäller för elbilar.

5.2.6 Industribyggnader i Borås AB

Inledningsvis föreslås att andra meningen i fjärde stycket raderas; "för bolaget gäller allmänna principer för ägardirektiv inom Borås Stads bolagskoncern". Lydelsen är gammal och efter att det gemensamma ägardirektivet införts behövs den inte längre.

5.2.7 BoråsBorås TME AB

Inledningsvis föreslås att andra meningen i fjärde stycket raderas; "för bolaget gäller allmänna principer för ägardirektiv inom Borås Stads bolagskoncern". Lydelsen är gammal och efter att det gemensamma ägardirektivet införts behövs den inte längre.

Det föreslås en förändring av punkt 1 rörande målen för bolagets verksamhet. Förslagen till förändring ligger i linje med bolagets eget förslag till uppdatering. Följande förändring föreslås;

1. Målet för bolagets verksamhet

Borås Stadshus AB och Borås ~~Borås~~ Näringslivs Ekonomisk Förening ska samäga bolaget i syfte att verka för att Borås framstår och upplevs som en mycket attraktiv stad för invånare och besökare. ~~att besöka för turism, möten och evenemang~~. Bolaget ska offensivt marknadsföra staden, men också arbeta aktivt med att söka förbättra och utveckla nuvarande verksamhet inom ~~besöksnäring~~ och kongressområdet ~~och platsutveckling~~. Sammanfattningsvis finns följande mål:

- *Borås ska framstå som ~~ett~~ intressant och lockande ~~mål~~ destination för både invånare och besökare. för besöksnäring, turister och andra gäster liksom för arrangörer och deltagare vid kongresser och publika arrangemang.*
- *Varumärket Borås ska omfattas av positiva förtecken.*

5.2.8 Akademiplatsen AB

Inledningsvis föreslås att andra meningen i fjärde stycket raderas; ”för bolaget gäller allmänna principer för ägardirektiv inom Borås Stads bolagskoncern”. Lydelsen är gammal och efter att det gemensamma ägardirektivet införts behövs den inte längre.

Bolagsnamn samt målet med verksamheten är förändrat i enlighet med ett separat fullmäktigebeslut, (dnr KS 2017-00835) kring ombildning av bolaget. Med anledning härav görs justeringar i ägardirektivet.

5.2.9 Inkubatorn i Borås AB

Inga ytterligare bolagsspecifika ändringar föreslås.

5.2.10 AB Bostäder i Borås

Ägardirektivet föreslås kompletteras med ett nytt mätbart mål innebärande att bolaget år 2019 ska skapa minst 400 nya bostäder.

Avsitt 1 ”Målet för bolagets verksamhet” kompletteras med: ”Bolaget ska ges möjlighet att avyttra delar av sitt fastighetsbestånd för att underlätta nyproduktion.”

5.2.11 Fristadbostäder AB

Avsitt 1 ”Målet för bolagets verksamhet” kompletteras med: ”Bolaget ska ges möjlighet att avyttra delar av sitt fastighetsbestånd för att underlätta nyproduktion.”

5.2.12 AB Sandhultsbostäder

Avsitt 1 ”Målet för bolagets verksamhet” kompletteras med: ”Bolaget ska ges möjlighet att avyttra delar av sitt fastighetsbestånd för att underlätta nyproduktion.”

5.2.13 AB Toarpshus

Avsitt 1 ”Målet för bolagets verksamhet” kompletteras med: ”Bolaget ska ges möjlighet att avyttra delar av sitt fastighetsbestånd för att underlätta nyproduktion.”

5.2.14 Viskaforshem AB

Avsitt 1 ”Målet för bolagets verksamhet” kompletteras med: ”Bolaget ska ges möjlighet att avyttra delar av sitt fastighetsbestånd för att underlätta nyproduktion.”

6. Bolagsordningar – generella ändringar

6.1 Ägandeförhållanden

Av somliga bolagsordningar finns en mening rörande bolagets ägandeförhållanden. Meningen föreslås raderas i de bolagsordningar där de återfinns, då ägandeförhållandena istället föreslås anges i ägardirektiven.

6.2 Förtydligande om antalet suppleanter

Av bolagsordningarna står upptaget det antal ledamöter, exempelvis lägst sju och högst nio ledamöter, som styrelsen ska bestå av. Däremot har det i några bolagsordningar inte uttalats hur många suppleanter styrelsen ska bestå av. Istället står skrivet ”lika många suppleanter” som syftar på antalet ledamöter. För tydlighetens skull föreslås att även det exakta antalet suppleanter ska skrivas ut i bolagsordningen.

6.3 Bolagsstämmans kompetens

Av bolagsordningarna framgår under en punkt vilka ärenden som utgör bolagsstämmans kompetens.

Reglering kom till år 2013 på initiativ av SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) i samband med en ny reglering i LOU (Lagen om offentlig upphandling) där det infördes ett permanent in house-undantag – ett undantag från kravet på upphandling. (Undantaget innebär att avtal mellan en upphandlande myndighet och en juridisk person inte anses vara ett kontrakt enligt LOU.) Förutsättningen är att kontroll- och verksamhetskriterierna, de s.k. Teckalkriterierna, uppfylls.

Rättsbildningen som påbörjades genom det s.k. Teckal-målet och som har utvecklats och fortfarande utvecklas genom ett antal avgöranden är rätt otydlig i sig. Nya avgöranden har kommit att något förändra synen på det krav man, vid införandet, ansåg måste ställas vad gällde regleringen av bolagsstämmans kompetens.

Det finns inga absoluta krav för vad som måste regleras för att man ska uppnå Teckal-kriterierna. Den punkt om bolagsstämmans kompetens som är upptagen i bolagens bolagsordningar - föreslås nu preciseras och ändras för att undvika eventuella risker när det gäller ansvarsförskjutning. Dagens skrivning skulle kunna tolkas felaktigt som att man önskar förskjuta ansvaret från bolagsstyrelsen till ägaren.

Efter samråd med förbundsjurister på SKL föreslås punkten ändras till att omfatta två punkter.

Den första avser bildande av bolag, köp eller försäljning av bolag. Med denna skrivelse undanröjs risker för att ägaren tappar kontrollen över verksamheten. Den andra punkten avser förändring av de strategiska målen för verksamheten.

En av ägarens viktigaste uppgifter är att besluta om strategiska mål för verksamheten. I och med att man fastlägger att det är bolagsstämman som beslutar om de strategiska målen behåller ägaren kontrollen över bolagsverksamheten. Med ändringen av punkten bolagsstämmans kompetens i bolagsordningarna bedöms att rimliga steg tas för uppfyllandet av kontrollkriteriet.

6.4 Firmateckning

Det finns olika skrivningar vad gäller styrelsens förutsättningar att bemyndiga annan än VD att teckna bolagets firma. För att bolagen ska ges liknande förutsättningar föreslås en samordning så att samtliga bolagsordningar medger att styrelsen får bemyndiga annan än styrelseledamot att gemensamt med styrelseledamot teckna firman. Detta innebär att även annan tjänsteman än VD, tillsammans med en styrelseledamot, kan bemyndigas teckna firman.

7. Bolagsordningar – specifika ändringar

I de fall ytterligare förändringar, utöver ovan redovisade generella förändringar, föreslås, redovisas dessa förändringar av bolagens specifika bolagsordningar nedan.

7.1 Borås Stadshus AB

Under § 11 om kallelse till bolagsstämma står att stämman ska avhållas i Borås. Då ort endast behöver anges om stämma ska hållas utanför styrelsens sätesort föreslås paragrafen justeras genom att Ortsbestämningen raderas. Vidare föreslås ett förtydligande om när årsstämma ska hållas under paragraf 13, första meningen.

7.2 Borås Energi och Miljö AB

Punkten rörande utomståendes närvarorätt vid bolagsstämma läggs till bolagsordningen. Det förlegade begreppet ”ordinarie bolagsstämma” ändras till begreppet ”årsstämma” som överensstämmer med lag. Punkten om rösträtt vid stämman samt andra stycket rörande insynsrätt stryks för att överensstämja med övriga kommunens bolagsordningar. Förslagen till förändring av dessa punkter innebär inte någon ändring i sak. I övrigt föreslås punkternas ordning i dokumentet justeras.

7.3 Borås Elnät AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.4 Borås Djurpark AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.5 Borås kommuns Parkerings AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.6 Industribyggnader i Borås AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.7 BoråsBorås TME AB

Det föreslås en förändring av punkt 4 rörande föremålet för bolagets verksamhet. Förslagen till förändring ligger i linje med bolagets eget förslag till uppdatering och speglar de förändringar som föreslås vad gäller bolagets ägardirektiv.

7.8 Akademiplatsen AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.9 Inkubatorn i Borås AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.10 AB Bostäder i Borås

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.11 Fristadbostäder AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.12 AB Sandhultsbostäder

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.13 AB Toarpshus

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.14 Viskaforshem AB

Ingen ytterligare förändring, utöver de ovan redovisade, föreslås.

7.15 Eolus 6 AB

Under § 3 föreslås att stycket om hur bolagets behållna tillgångar skulle fördelas i det fall bolaget skulle revideras, stryks. Anledningen härtill är att förhållandena endast behöver anges om annat än moderbolaget ska erhålla tillgångarna.

Rubriken vid § 5 ändras från Fullmäktiges yttranderätt till fullmäktiges ställningstagande, helt i enlighet med lag.

8. Ärendets beredning

Bolagens ledningar har, vid Plupp-samtal, blivit informerade om innehållet i förslaget och har därvid getts tillfälle att lägga fram eventuella synpunkter på förslagen.

Beslutsunderlag

1. Beslutsförslag
2. Kommunfullmäktigeskrivelse
3. Bilagor 3a, b, c

3a)

Gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag

Gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag – spårbara ändringar

3b,c)

Ägardirektiv och bolagsordningar för följande bolag:

Borås Stadshus AB

Borås Stadshus AB – spårbara ändringar

Borås Energi och Miljö AB

Borås Energi och Miljö AB – spårbara ändringar

Borås Elnät AB

Borås Elnät AB – spårbara ändringar

Borås Djurpark AB

Borås Djurpark AB – spårbara ändringar

Borås kommuns Parkerings AB

Borås kommuns Parkerings AB – spårbara ändringar

Industribyggnader i Borås AB med dotterbolag

Industribyggnader i Borås AB med dotterbolag – spårbara ändringar

Borås Borås TME AB

Borås Borås TME AB – spårbara ändringar

Akademiplatsen AB
Akademiplatsen AB – spårbara ändringar
Inkubatorn i Borås AB
Inkubatorn i Borås AB – spårbara ändringar
AB Bostäder i Borås
AB Bostäder i Borås – spårbara ändringar
Fristadbostäder AB
Fristadbostäder AB – spårbara ändringar
AB Sandhultsbostäder
AB Sandhultsbostäder – spårbara ändringar
AB Toarpshus
AB Toarpshus – spårbara ändringar
Viskaforshem AB
Viskaforshem AB – spårbara ändringar

Bolagsordning för följande bolag:

Eolus 6 AB
Eolus 6 AB – spårbara ändringar

Allianspartierna i Borås

För Moderaterna

Annette Carlson

För Kristdemokraterna

Niklas Arvidsson